

Typhula subvariabilis — nowy gatunek w mikoflorze Polski

MARIA DYNOWSKA

Zakład Botaniki Instytutu Biologii Wyższej Szkoły Pedagogicznej
w Olsztynie

D y n o w s k a M.: (Department of Botany, Institute of Biology, Pedagogical College, Żołnierska 14, 10-561 Olsztyn, Poland). *Typhula subvariabilis* new species in the mycoflora of Poland. Acta Mycol. XXVII (1): 31-32, 1991-1992.

Typhula subvariabilis Berthier is a new species in the mycoflora of Poland. It has been discovered on the leaves of *Corylus avellana* L. at Wójtowo near Olsztyn. Considering the morphology and anatomy of the fruit bodies the presented species resemble those of *T. variabilis* Riess. (B e r t h i e r, 1976). The most significant differences between the two species concern the structure of the sclerotia (D y n o w s k a, 1986).

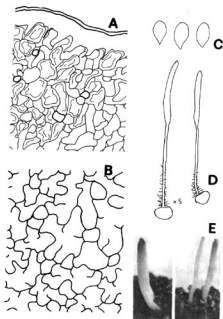
Typhula subvariabilis Berthier została w Europie opisana przez B e r t h i e r a (1976) na liściach *Sorbus aucuparia* L. oraz na resztkach roślinnych pod *Arthyrium filix-femina* (L.) Roth., dotychczas nie notowana w Polsce.

Skleroty *T. subvariabilis* (2-2,5 x 2-3 mm) znaleziono pod koniec zimy 1988/89 roku na terenie ogródka działkowego w Wójtowie koło Olsztyna na powierzchni rozkładających się liści *Coryllus avellana* L. Miały kształt kulisty, rzadko owalny; zabarwienie kremoworóżowe lub kremowe. Tworzyły się powierzchniowo delikatnie przytwierdzając się do podłoża. W przekroju radialnym skleroty daje się zauważyć bardzo dobrze wykształcony powierzchniowy epidermoid pokryty jasnożółtą kutikulą grubości 3,75-5 (7,5) μm . Wnętrze skleroty wypełnia biała, zbita plektenchyma, bez śladów żelatynowania. Epidermoid ściśle przylega do kory. Daje się ściągnąć dopiero po namoczeniu skleroty. Oglądane z góry komórki epidermoidu są dwojakiego rodzaju: większe – różnokształtne z licznymi wypustkami do wnętrza komórki oraz mniejsze – izodiametryczne, bez wypustek (ryc. 1).

Owocniki uzyskano laboratoryjnie (D y n o w s k a, 1983). Przeanalizowano je pod binokulem. Okazy, 20-30 mm wysokości, wyrastają ze sklerot pojedynczo. Część zarodnikonośna (8-10 x 0,6-0,8 mm) barwy białoszarej lub beżowoszarej stanowi około 1/3 wysokości jednego owocnika. Płonny, nieco jaśniejszy, trzonek grubości do 0,5 mm w dolnej części pokrywają liczne kaulocystydy długości do 150 μm wyrastające pojedynczo lub \sim 2-3 z jednego miejsca. Cały owocnik jest

konsystencji chrząstkowatej, jedynie lekko mięsisty w części płodnej. Hymenium tworzą buławowate 4-sterygmowe podstawki (30-40 x 6-7,5 μm) z amyloidalnymi, bezbarwnymi, gładkimi, śliwkkształtnymi, na jednym biegunie dzióbekowato zakończonymi zarodnikami (7-8,5 x 3,5-4,5 μm).

Pod względem morfologicznym i anatomicznym owocniki przypominają *T. variabilis* Riess. (Berthier, 1976). Zasadnicze różnice między tymi gatunkami dotyczą budowy sklerot (Dynowska, 1986).

Ryc. 1 *Typhula subvariabilis* Berthier

A – przekrój radialny przez sklerotę (cross-section through sclerotium); B – komórki powierzchniowe skleroty, widok z góry (superficial cells of sclerotium, top-view); C – zarodniki (spores); D – owocniki (fruit bodies); E – owocniki, widoczna tylko część zarodnikonośna (fruit bodies, only the spore bearing part is visible).

LITERATURA

- Berthier J., 1976. Monographie des *Typhula* Fr., *Pistillaria* Fr. et genres voisins. Bull. Soc. Linn. Lyon. Spec. pp.: 135-137.
- Dynowska M., 1983. Badania nad grzybami z rodzaju *Typhula* Fr. emend Karst. pochodzącymi z terenu województwa olsztyńskiego. Acta Mycol. XIX: 283-296.
- Dynowska M., 1986. *Typhula variabilis* Riess. Acta Mycol. XXII: 35-42.